

N:o 111.

Af herr **J. G. Hazén m. fl.**, om *skrifvelse till Kungl. Maj:t*
angående anordnande af den med statsmedel understödda
frivilliga skytteverksamheten.

Genom motion vid 1904 års riksdag hemställde herr A. P. Risberg, att Riksdagen ville vid beviljandet af då ifrågasatt anslag till det frivilliga skytteväsendets befrämjande besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes såsom villkor för skytteförenings delaktighet i sagda anslag föreskrifva, att inga som helst skjutöfningar eller fester må äga rum vid föreningens skjutbana under pågående allmän högmässogudstjänst i församlingen eller under timmen närmast före och efter, samt att dessa öfningar och fester i öfrigt ej må så anordnas, att de lända till men för sabbatens behöriga helgd. I anledning af berörda motion gjorde statsutskottet efterföljande uttalande: »Att, på sätt i ofvanomförmälda motion framhållits, utöfvandet af den frivilliga skytteverksamheten understundom medfört ett störande af den allmänna gudstjänsten, i det att skjutöfningar pågå under densamma, är utan tvifvel olämpligt, och vill utskottet till fullo instämma med motionären däri, att skjutning å skjutbana, åtminstone i närheten af gudstjänstlokal, bör undvikas under församlingens högmässogudstjänst, men har emellertid utskottet, under antagande, att, då uppmärksamheten blifvit fäst å ofvanberörda förhållanden, skytteförbundens öfverstyrelse skall vidtaga de åtgärder, som i detta afseende kunna finnas nödiga, icke ansett sig böra tillstyrka, att Riksdagen må, på sätt motionären föreslagit, till Kungl. Maj:t aflåta skrifvelse i ämnet». Såsom statsutskottet då ställde sig välvilligt mot motionens hufvudsyfte — åtminstone till dess förra del — så gjorde ock Riksdagen, hvarför ock förenämnda

uttalande kom att ingå i Riksdagens beslut såsom ock i den riksdags-skrifvelse, som behandlade anslaget för år 1905 till det frivilliga skytte-väsendets befrämjande. I anslutning härtill utfärdade skytteförbundens öfverstyrelse meddelande, upptagande förenämnda uttalande jämte efter-skrifna tillägg: »Med anledning häraf får skytteförbundens öfverstyrelse genom sitt verkställande utskott härmed gifva uttryck åt den förhoppningen, att skytteförbund och skytteföreningar måtte fästa största möjliga afseende vid det af Riksdagen sålunda gjorda uttalandet». Vidare: då om-förmälda anslagsärende behandlades vid 1906 års riksdag, anfördes under debatten af herr Hörnstén, att i vissa trakter af vårt land vore skytte-väsendet i fara genom dess förbund med rusdryckstillställningar. Afven här tillmöteskom skytteförbundens öfverstyrelse genom meddelande den 15 juni 1906 af följande lydelse: »Enär det vid behandlingen inom Riks-dagen af frågan om anslag till det frivilliga skytteväsendet uppgifvits, att under öfningar inom frivilliga, af staten understödda skytteföreningar och vid andra tillfällen å skjutbanorna användts starka drycker under sådana omständigheter, att anmärkningar däremot blifvit framställda, får skytte-förbundens öfverstyrelse, ehuru förvissad, att dylika företeelser äro endast enstaka undantag, likväl härmed i den fosterländska skytteverksamhetens välförstådda intresse genom sitt verkställande utskott allvarligen fram-hålla nödvändigheten däraf, att anledningar till befogadt klander i dylikt hänseende noggrannt undvikas. I sådant syfte synes det öfverstyrelsen, att utskänkning af spirituosa och maltdrycker, undantagandes s. k. pilsner-dricka eller iskällardricka, måtte, i likhet med förhållandet å arméns läger-platser, såvidt möjligt icke förekomma vid skjutbanorna eller vid skytte-fester, basarer och prisutdelningar».

Med tacksamhet må man erkänna de åtgärder, hvilka genom skytte-förbundens öfverstyrelse redan blifvit i någon mån vidtagna för att till möteskomma officiellt uttalade ändringar; men det må ej fördöljas, att vi här hafva inför oss ett område, hvilket på ännu mera omfattande sätt kräfver allvarlig uppmärksamhet. Särskildt gäller detta de många olikartade *fester*, hvilka anknutits till den frivilliga skytteverksamheten och hvilkas innersta syftemål här och där synes vara icke så mycket skjutöfningar och skjuttäflingar som fastmer att hopsamla mycket folk för att härigenom insamla stora bidrag till skyttepris och andra ändamål såsom ock för att bereda förlustelser. Vanligtvis äro dessa fester förlagda till sön- och helg-dagar, och detta efter ett program, som upptar: dansbana, tombola, basar, prestationer från gyckelmakare och annat sådant. Med likartade fester

lockas ungdomen från trakt till trakt sabbat efter sabbat under en viss del af sommaren. Hvad verkan detta måste medföra, är uppenbart. För det första kan man ej vänta annat, än att hos ungdomen skall utplånas det lilla sabbatsmedvetande, som ännu kan förefinnas. För det andra börjar det redan redan nu komma därhän, att ungdomen drages från de möten af mera allvarlig och djupare fosterländsk art, där det är fråga om religion, sedlighet, nykterhet och intellektuell bildning, för att i stället förytligas och förvildas genom danstillställningar, nattsvärmerier och mångfaldig annan råhet, inför hvilken den fosterländska skytteverksamheten med rätta må räknas alltför hög och betydelsefull för att hafva något sådant i sitt sällskap. För det tredje måste nu antydda missförhållanden lända till stor skada för den frivilliga skytteverksamheten, ty på grund af det befogade missnöje, som här och där förefinnes, måste den förr eller senare förlora sitt fäste icke blott hos alla verkliga sabbatsvänner, utan jämväl ock hos alla verkliga vänner till ungdomens religiösa och moraliska vård.

Från flera synpunkter är alltså af nöden, att, medan tid är, någon allvarlig åtgärd måtte vidtagas till behörig rättelse och förbättring. Från vår sida sedt, är enklaste utvägen, att man i fråga om här åsyftade öfningar och fester öfvergår till sådana program, hvilka ej befinnas anstötliga för den mera allvarliga delen af nationen, såsom ock att berörda fester ej må förläggas till sön- och helgdagar. Räkna öfverhet, Riksdag, landsting, kommuner, andra korporationer och enskilde den frivilliga skytteverksamheten och särskildt dess fester såsom en oundgänglig fosterländsk åtgärd, hvilken bör uppmuntras, så har man näppeligen rätt kräfvat, att offret väsentligen skall tagas från ungdomen och från de i verksamheten aktivt deltagande, och detta allraminst på bekostnad af deras sabbatsvälsignelse. Snarare kan det sättas i fråga, huruvida det ej vore tillbörligt, att arbetsgifvare och husbönder gjorde det offer, att de årligen för den frivilliga skytteverksamhetens täflingsfester afstode ett par arbetsdagar, naturligtvis på sin egen bekostnad, såsom ock att de i ekonomiskt hänseende lyckligt lottade i förökadt mått tillmöteskomme med det ekonomiska understöd, som för verksamheten vore af nöden. — Dock, villigt medgifves, att då man söker tränga in i omförmälda fråga, finner man snart nog, att den är ganska invecklad. Den ter sig nog ock olika å olika platser, såväl på grund af den form, i hvilken den frivilliga skytteverksamheten framträdte, som ock på grund af den lifsåskådning, som förefinnes.

I följd häraf såsom ock med eriuran därom, att vi nu kommit därhän, att för nästa år begäras 750,000 kronor i statsanslag till den frivilliga skytte-

verksamhetens befrämjande och härjämte betydliga anslag lämnas af landstingen, så synas starka skäl förefinnas till en noggrann och allsidig behandling af frågan i syfte att vinna sådana bestämmelser med afseende på nämnda anslag, att själfva den frivilliga skytteverksamheten främjas, men tillika frigöres från de olägenheter för densamma och för samfundets högsta lifsintressen, hvilka här ofvan påpekats.

I anledning häraf göres värdsam hemställan,

att Riksdagen i fråga om den med statsmedel understödda frivilliga skytteverksamheten behagade besluta skrifvelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning och därpå grundade åtgärder, i syfte att berörda skytteverksamhetsöfningar och fester så anordnas, att de ej komma i strid med sabbatens höga ändamål såsom ock i öfrigt ej motverka den religiösa, moraliska och intellektuella ungdomsvård, för hvilken så många goda krafter äro i verksamhet.

Stockholm den 26 januari 1907.

J. G. Hazén.

E. Räf.

Sam. Söderberg.

W. Bengtsson.

Karl Hultcrantz.

C. A. Danielsson.

J. A. Jonsson.